

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Drágaság.

(Ü. L.) Az emberi életben legfontosabb a táplálkozás. Ha ez drága, azt megsínyli az ember. Hogy azonban a drágaság ellen miként lehessen megküzdeni, az szinte megoldhatatlan probléma, enyhíteni azonban a bajt mégis lehet, s már ez is valami. De nem bojkott félekkel, mint mikor a nők össze beszélnek, hogy húst nem vesznek, a míg az árak le nem száll. Az ily kísérletezések hajótörést szenvedtek a gyomor ellentámaszán, nem sokáig lehetne nélkülözni a hús táplálékot. Szövetkezetekkel sem oldható meg a kérdés, hanem megoldható oly alakban, a miként ezt részben Serényi Bela gróf földművelésügyi miniszter is jelze parlamenti beszédeiben, a román kereskedelmi szerződés tárgyalásakor. De mielőtt erre rá térnék, konstatálni kívánom, hogy téves azon szélteben elterjedt állítás, mintha az idén gyöngye termés lenne! . . . Ezt alapítják arra, hogy a hivatalos kimutatás négyszer változtatta meg a termésről szóló becslést.

Szó sincs róla, az első becslési kimutatást az időjárás megváltoztatá, a nélkül hogy ez rossz termést bizonyítana. A hivatalos jelentések gondosság, lelkiismeretesség és megbízhatóság dolgában mindenkepen igazolják a földművelésügyi miniszterium statisztikai apparátusának világszerte ismert jó hírűvet és egyáltalában nem szolgáltak rá azokra az igazságtalan támadásokra, a melyek a múlt héten kiadott negyedik értesítésért érték. Hogy reményeinkben, a melyek még a múlt hónapban illetve már júniusban oly vermesek voltak, némileg csalódtunk, ez mindenesetre fájdalmas és különösen fájdalmas azért, mert ezt a csalódot olyan károk okozták, melyek az ország egyes vidékeit sújtották különösen. De vigasztaló, hogy ez az eredmény, az előző három évi termésrel összehasonlítva, még mindig fényes és csak igen kevéssel marad mögötte az 1906. évi nagy termésnek, a mely pedig elismerten rekord volt.

A véletlen egy időpontba hozott össze két nevezetes megállapodást: a román kereskedelmi szerződés becsikkelyezését és a szerb kereskedelmi szerződés megkötését. Mindegyik megtörtént a napokban és ezzel lezáródik gazdasági életünknek egy végtelenül szomorú fejezete. Törvényes rend, szabályozott, tehát hosszú időre számításba vehető viszonyok állanak be Magyarországon, mint fogyasztó területen, s remelhetőleg jótékony hatást fognak gyakorolni egész gazdasági életünkre, különösen abban a vonatkozásban, a melyben az a társadalmi fejlődést vagy visszaesést befolyásolja. A két szomszédkirálysággal való gazdasági viszony rendezetlensége megdöbbentő hatást gyakorolt a piacon, belső fogyasztásunk nagyon drága volt. És

hogy mit jelent a drágaság, drágasága a kenyérnek, husnak és más élelmiszereknek, erről tán nem kell újlag beszélni. Bizonyos, hogy az utóbbi években minden vonalon történt aremelkedés, a mely a legáltalánosabb szükségleti cikkeknek drágitotta meg. Ez a mai Magyarország legnagyobb betegsége.

A romániai kereskedelmi szerződés, igaz mezőgazdasági kedvezményekkel rekompenzálja Romániát az abban kikötött ipari kedvezményekért, de azért mégis elfogadja azt az a meggyőződés, hogy ezek az áldozatok távolról sem olyan nagyok, hogy kisebbithetnek a nemzeti vagyont, *másfelől mert a szerződés révén olcsóbbá lesz a hús, a mi pedig elsőrangú szociális érdek.* A mikor a legutolsó években nem kielégítő termésünk volt takarmányokban, akkor állatállományunknak legjava részét Olaszországba exportáltuk. Ezt szabad volt megtenni, ezt nem gátolta meg senki, de behozni ide a lakosokat, plane elő-állatokat, az meg volt tiltva. Nagyon természetes, ha e két okot összevesszük, ha nincs meg tényleg az a húsállományunk, a mely husz millió népesség fenntartására szükséges, ha egyszersmind elzárjuk a határt a húsbevitel előtt: hogyan elégtünk ki a lakosság húsükségletét? Itt egyszerűen az történni, hogy a lakosság egy része a húsárak magassága miatt lemond arról amennyire ezt megtenni képes, hogy húsükségletét kielégítse.

Magyarország népe ezen folytonos drágaságot ki nem bírja? . . . Lehetetlen, hogy egy családapa, akár miniszteriumi, akár bírósági, akár más hivatalnokokat veszek, akár a társadalom alsóbb rétegeit veszem, megelhessenek a nagy drágaság után. És így helyen való az oly intézkedés, a mely a húsbehozatalt lehetővé teszi Romániából a sertéshússal együtt, bármennyire is elégedetlen ettől a nagybirtok.

Igaz, hogy a drágaságnak más oka is van, ezt Serényi miniszter a román kereskedelmi szerződés tárgyalásakor azzal indokolt, hogy „az nem csupán hazai jelenség, hanem nemzetközi jelenség, mely az egész világon megvan”; és ennek oka, hogy a pénz vásárló képessége csökkent. Az aranyat nagy mértékben termelték, a minek a pénz vásárló képességének hanyatlása lett a következménye. „Ha vissza emlékszünk arra — mondja Serényi — hogy mondjuk, egy aranyért vagy akár egy forintért régebben mit lehetett venni és azt a mai körülményekkel összehasonlítjuk, akkor mindenesetre arra az eredményre jutunk, hogy a pénz vásárlóképessége most sokkal kisebb, mint azelőtt volt.” Sok igaz van ebben, de azért csak főoknak ez nem mondható! . . . Egyik fő ok azonban a drágaságra a húsbenem hozhatóságában nyilvánult. Ezen most már segítve van.

De a drágaság megszűntére befoly a Serényi ajánlata is — a többtermeléssel. Ez nemcsak a termelő érdeke, hanem a fogyasztó érdeke is, mert hiszen ha többet termelnek akkor mit tesztek? . . . Mindenesetre olcsóbban termelnek és ha a termelés költségei olcsóbbak, akkor még a vállalkozói nyereséget is hozzá számítva, mindenesetre olcsóbban juttathatom el a termelvényt a fogyasztó közönséghez. A hús ára csökkentéséhez az is hozza fog járulni, hogy Serényi miniszter kijelenté, miszerint több városban istállókat, merlegeket fog stb. felállítani, hogy ez az intézkedés a gazdaközönségnek lehetővé tegye, miszerint marháját vásárolk alkalmával beistállózhassa és eladhassa. Ezáltal a termelőt közelebb fogja hozni a fogyasztóhoz és így elérhető lesz a hús árának csökkentése.

Végezetül fontos a gazdaságra nézve a legelő kérdés megoldása! . . . Ezt Serényi határozottan kijelenté helyezett a fenti beszédeiben. Nagy összeget vett fel e célra a budgetbe. A közseg legelője ha javítható, javítani fogja, — ellenesetben berendez más területeket, kicserelel erdőkkel, szóval mindent elkövet azon irányban, hogy a bajokat orvosolja. Ezen célú úgy óhajtja elérni, hogy azon összegeket, a melyeket tőkeben felvesz, a közseg anyagi erejéhez mérten kamatokban 60%-ban, vagy egész összegben is kiad, úgy hogy a közsegnek a legelő berendezése tekintetében kevés, vagy semmi terhe se legyen.

Oly feru áll Magyarország közgazdasága elén Serényi Bela gróf személyében, hogy munkalkodása nyomokat fog hagyni a honi mezőgazdaság történetében. Ideje volt oly férfinak lenni földművelésügyi miniszternek, aki nem egy oldalú, nem csak egy társadalmi osztály dédelgetője, hanem a nagy birtokon kívül, más kisebbségeket is védelmébe vesz. Előde a nagy birtokok mellett foglalt minden kérdésben állást, — ellenben Serényi nem ily egyoldalú. Ilyen földművelésügyi miniszter kell Magyarországnak.

Az országgyűlésből.

Meg van szavazva az indemniti, az ujoncz, a konsuli bíraskodás, a népszámlálás és amit a koalíciós gazdalkodás pénzügyi tudományának és szorgalmának köszönhetünk: az 560 millió kölcsön. Még augusztus 2-án is volt ülés, amelyen nagy dolog történt. Az ugyanis, hogy a t. Ház buffetjére 10.000 K. évi szubvencziót kértek és ezt leszavazták pártkülömbőség nélkül. Ezzel is könnyebb lett a budget. A legutolsó gyűlés szombaton lesz s azután jön a jól megérdemelt vakáció szeptember 26-ig. Nagyon szívesen látjuk a hazatérő képviselőket, kik közül az alsófehérvármegyeiek különösen kitűntek buzgalomukkal.

A ház egy kitűnő képviselővel fog megszorodni és — mondhatni — megerősödni. Dr. Werner Gyula, ki eddig a magyarigeni vál. kerületet képviselte, most K ö r m ö c z b á n y á n, Lukács László miniszter volt kerületében nyer mandátumot f. hó 4-én. Ezzel a választással Magyarország egyik legjobb regényírója s egyúttal kiváló politikai szónoka és cikkírója foglal méltó helyet s mi erdélyrészek, különösen pedig alsófeher-megyeiek szívből örveudhatunk, hogy a mi viszonyainkat, politikai, nemzetiségi dolgainkat oly alaposan ismerő derek barátunk jut a képviselőházba, mint dr. Werner Gyula. Szívből üdvözljük ezért K ö r m ö c z b á n y a illusztris választópolgárait.

Levelezés.

Tövis, 1910. július 30-án.

Tekintetes Szerkesztő ur! Elkéstem. Elkéstem azzal, hogy elfelejtettem — mint rendezés — referálni a jul. 23. és 24-iki „Nemzeti munkáról Tövisen.”

Pedig nagy napokat éltünk meg, még „Az Est” is megemlékezik a Tövisen feltalált mozgósításpadról. Nagy hibát követett el tekint. szerkesztő ur is, hogy nem jött ki, pedig tudom, hogy a szerkesztő ur bizonyára megkapta meghívóját, azt továbbította a tövisi posta Enyedre.

Apropo! meghívó. Nálunk új divat van, a meghívók színlapra nyomtatódznak meghívó nélkül s hogy az egyes protegált egyének megtudhassák, hogy előadás fog tartatni jótékony célra, 12 órával az előadás előtt küldenek zárt borítékban egy színlapot.

De hová is kalandozok? Hisz én a „Nemzeti munkáról Tövisen” akarok referálni. Szerkesztő urhoz sokszor volt szerencsénk, magam is 6—7 éve lakom itt s mindnyájan tudjuk, hogy itt a polgárság, a vasutisták, a zsidóság közös egyetértésben karöltve felkarolt minden jótékony célú mozgalmat, ha az nem is volt „Nemzeti munka.”

Került fordult a sors kereke, s mi tövisiek nagy hivatalokat s meg nagyobb hivatalnokokat kaptunk, köztük (tisztelet kivételnek) olyat is, hogy bár mi köszöntgettünk jó előre, viszontköszönést akkor sem érdemeltünk, ha mindjárt hites feleség is volt történetesen az oldalunkon h. ud. n. Én, Szerkesztő ur? Én tisztába voltam azzal, hogy a diplomával az intelligencia nem mindig jár együtt, de sokakat bántott. Aztán jöttek az ugynevezett egykes vizitek. Itt is tisztába voltunk egygyel s mással. Ha minket nem kerestek, mi nem tolakodtunk s így történt, hogy alakult 4 párt egyszerre Tövisen.

Nevet Szerkesztő ur, hogy hogyan alakulhat Tövis fészeken egyszerre 4 párt?

Hát isten bizony 4 alakult. Először az uri párt, a mindenkit igába hajtó igazi uri párt. Másodsor a senkinek meg nem hajló középpárt: altisztek és iparosok. Harmadsor a maguknak élő vasutisták s jegyvégtől az árván maradt zsidóság.

S ha már idáig eljutottam, elmesélem szerkesztő urnak, hogy minek ez a nagy kerülgetés. Hát Szerkesztő ur nem olvasta-e az „Alsófehér” „Nemzeti munka Tövisen” című színházi referáda keretén kívüli kirohanását?

Hogy is szól a népdal: „Mi nekem fáj neked is fáj”. Fáj bizony a rendezőségnek, hogy csekély belepti díj mellett nem vettünk részt a színpadra költött 500 korona hozzájárulásához, akkor midőn reánk nem

is volt szükség, elég ha a jegyeinket váltjuk meg.

Szerkesztő ur bizonyára olvasta a vasutasokra szórt galád rágalmat, az iparosok ellen felhozott rozszakaratu valótlanságokat, de bizonyára nevetett azon, hogy a tövisi zsidókat egyenesen hazaárulóknak bélyegzik! Hisz ismeri őket!

Ilyesmivel jobban bepiszkolódik az ember, ha védekezik. Szerkesztő ur sem tenné, mi sem tesszük, mert, hogy a reánk dobott sarat visszadobhassuk, hozzá kéne nyulnunk, s ezzel mi is bepiszkolódunk.

Nem az fáj Szerkesztő ur nekik, hogy nem mentünk el, hanem az, hogy teltettük magunkat azon, hogy minékünk kellene hozzájuk felemelkednünk s egyszerűen mint a barapós kutyának — kitértünk utjukból.

Ehhez feltétlen jogunk volt. Nem volt szabad meggyanusítani senkit s legkevésbé vádolni a postát azzal, hogy nem kézbesített. Megkaptuk mi, kiknek czimezve volt, mindnyájan a plakátot.

S most Szerkesztő ur, kegyed, ki ismeri a tövisi viszonyokat, ha Tövisen a vasut, a posta, a románság, a zsidóság nem vesz részt egy mulatságon, mondja meg kik voltak tehát mégis ott?

De nem untatom, mert még Szerkesztő ur rám fogja, hogy jelen levelem is a „megyefőnök ur” diktálja, ki különben eléggé nem dicsérhető józansággal gondoskodott a tövisi kulturfejlődést a havasokra átlantálni.

Hogy mint van Szerkesztő ur? Kár volt megnevezni „Az ördög mátkáját”, mert meggyőződhetett róla, hogy a szereplők fajtisza 48-asok voltak; vagy tán szerkesztő ur is idegen abban a társaságban? Ugy tudom szerkesztő ur nincs ott úgy lenézve otthon, mind mi itt — politikai elveinkért.

Hanem eleget pletykáltam, tesztek is már pontot, minden jót s főleg Tövisnek jobb erkölcsöt kívánva, maradok szívélyes üdvözléssel

A.

Vegyes hírek.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter Bisztritsany Fodor Pal volt városi számvevőt a nagyenyedi p. ú. igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez id. m. pénzügyi szám-tisztnak a balázsfalvi járásba, járási számvevői megbízatással, — Csáki János segésvári segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a nagyenyedi p. ú. igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez id. m. pénzügyi szám-tisztnak nevezte ki.

— **Az Illés proféta** napi zivatar f. hó 2-án sem maradt el. Dél felé a Pilis felől indult meg a sűrű zápor, de alig hogy elcsendesedett, Csombord felől hatalmas zúgással jött a jégeső, szerencsére olyan felhőszakadással, hogy nagyobb kárt nem okozott. Magyar-Lapád és M.-Bagó községekben erősebb volt a vihar.

— **A közigazgatási bizottság** f. hó 10-re eső ülését kivételesen f. hó 6-án d. e. 10 órakor tartja meg a vármegye székháza kis üléstermében.

— **Halálozások.** Özv. Cirner Jánosné Dévai Anna 81 éves korában jul. 31-én meghalt Nagyenyeden. — Selmeczy Jenő és neje 2 és fél éves Lajos fiacskájuk július 31-én szülői nagy bánatára 4 napi szenvedés után elhunyt.

— **A városi gőzfürdő** hétfő reggeltől kezdve, a kazán tisztítása miatt, előreláthatólag tíz napon kersztül, szünetelni fog.

— **A községi óvodában** (Porond-utca) az évi záróünnepélyt folyó hó 7-én délelőtt 9 órakor tartják meg, melyre a szülőket és érdeklődőket meghívja az óvoda vezetője.

— **Póstarablás Alvinczen.** Alvinczen a múlt heten, kedden éjjel két vakmerő betörő az ablak vasrácsainak kifeszítése után a postahivatal helyiségebe hatolt és a fiókok feltörése után az azokban levő mintegy 60 kor. készpénzt és 50 kor. értékű belyeg-t elemelt. A betörők a pénzeszekre nyitást is megkíséreltek, de nem voltak kellően felszerelve s így a meddő kísérlettel felhagytak. A póstakezélőnők, kik a szomszéd szobában aludtak, felébredtek a zajra, de mint-hogy sem fegyverük nem volt, sem pedig a közvetlen közelből segítséget nem várhattak, halálra rémülve nesz nélkül várták be a sötét lovagok eltávozását. A két tettes a betörés után nyom hátrahagyása nélkül távoztak és a kutatások eddig még teljesen sikertelenek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Szeretett kis fiunk váratlan elhunytával jóakaróinknak és ismerőseinknek lelkünket vigasztaló szíves részvételükért köszönetünket nyilvánítjuk. Selmeczy Jenő és neje.

— **Tanulmányi ösztöndíjak.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a területére (Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Kis-Küküllő, Kolozs, Szilág, Szolnok-Doboka, és Torda-Aranyos megye.) illetékes iparos és kereskedő ifjak részére ezennel tanulmányi ösztöndíj-pályázatot hirdet. Az ösztöndíj célja iparos és kereskedelmi felsőbb intézetek látogatását elősegíteni, a gyakorlati kereskedelemben működő alkalmazottaknak pedig a különböző szaktanfolyamok látogatására, esetleg különleges tanulmányi ut céljaira utisélyt nyújtani. Megjegyzendő, hogy a segély összege 100-tól 200 koronáig terjedhet. Az előképzettséget, családi állapotot, vagyoni viszonyt, a tanulmány célját részletesen ismertető és 1 koronás belyeggel ellátott folyamodások a kamarához czimzeten legkésőbb folyó évi augusztus 30-ig a kamara irodájában nyújtandók be, mert a később érkező folyamodások figyelembe vételni nem fognak.

— **Mi történik Toroczkón?** Az Est cz. budapesti lap nemrég szóvá tette a koalíciós kormány különös intézkedését, a melylyel mag akarta növelni egy gle.witzki cég toroczkói bányaterületét. Meg pedig a szomszéd birtokosok rovására. Egy régi, primitív térkép alapján úgy mérték ki a határokat, hogy csak a hibás részleteket vették tekiütetbe. Ez az intézkedés azonban csak addig maradt érvényben, a míg a koalíció hatalma tartott. A jelenlegi pénzügyminiszter kormányra jutása első idejében megsemmisítette a sérelmes intézkedést és a múlt hó 27-ére bányajárást hirdetett Toroczkóra a határ megállapítása céljából. Itt kitűnt, hogy a térkép nem felel meg a helyi viszonyoknak és így a bányamegye összeszuszogorodik eredeti nagyságára. Ezzel megindult e téren is a rendcsinálás, a minek lefőbb ideje. Mert a koalíciós intézkedések megbénították az egész vidék fejlődését.

— **Lopják az aranyat.** Már rég idő óta rájöttek, hogy az erdélyi aranybányából temérdek sok aranyat lopnak. Hunyad-megye és a mi vármegyénk aranybányáit az utóbbi időkben szervezett tolvajbanda fosztogatja. Verespatak és Abrudbánya vidékén, Boicza és Brád vidékén folytak nagyban az aranylopások, de a bányatulajdonosok, felőrök és a csendőrség nem tudják megakadályozni, mert a sötét, szűk, kanyargós bányatüregekben szinte életveszedelemmel jár a tolvajok elfogása. A tolvajok rendszeren a szombati munkazárulat után kusznak le a bányák rejtett nyílásain a föld mélyébe,

Kivándorlással foglalkozó pénzügyintézet. A törvény szigorúan bünteti azokat, akik a kivándorlásra csabitanak vagy azt elősegítik. Ennek ellenére mégis ezer meg ezer titkos ügynöke garázdalkodik Magyarországon a külföldi hajóstársaságoknak, a melyek busás százalékokat fizetnek minden feljűk terelt kivándorlóért. A határrendőrség és csendőrség éber figyelemmel kíséri minden egyes kivándorlót, megmotozza közülök a gyanúsokat, kivallatja őket, hogy kinek a rábeszélésére vették kezükbe a vándorbotot, szóval iparkodik a lelketlen emberkereskedők rontó munkájának lehetőleg elejét venni ott, ahol arra rájön. A kivándorlók zöme a keleti pályaudvaron át kerül Fiuméba. A pályaudvari rendőrség a belügyminiszterrendeletéből minden egyes kivándorlót megfigyeli. Így tűnt fel a minap Schülk András negyvenöt éves fogarasmegyei születésű gazda. Zsebében találtak egy Amerikába szóló utlevelet, aztán egy a „Bodencredit-Anstalt Hermannstadt“ által német nyelven kiállított utalványt egy Brémából Newyorkba szóló hajójegyre. Legsúlyosabb bizonyíték azonban az a levél, a melyet iratai között találtak. E levélben a brémai hajóstársaság felszólítja, hogy a hajójegy árát nagyszabeni megbizottjának, a Bodencredit-Anstaltnak a pénztárába fizesse be és a dolgot tartsa diszkrétan már a saját érdekében is. Schülk Andrásnak ezek után a keleti pályaudvaron jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben elmondja, hogy Fogarasmegyében a brémai hajóstársaság ügynökei járnak és rábeszélnek a jobb módú gazdákat a kivándorlásra. Mindenféle nyomtatványt osztogatnak a nép között és azt hirdetik, hogy Amerikában most ipari és gazdasági tere sok pénz lehet keresni. Nagy szükség van odaát munkára. Schülköt is rábirták, hogy adja el földjét, házat, barmát, vegyen hajójegyet és utazzék ki Amerikába, ahol a brémai cég megbizottja kezére jár és azonnal, ahogy szárazra teszi a lábát, munkát szerez. A keleti pályaudvar rendőrsége a jegyzőköny-

vet azonnal beterjesztette a főkapitányságnak, amely a belügyminiszteriumnak tett jelentést róla.

Fiókaik tápláló fecske. Ismeretes, hogy a fecske mily buzgósággal végzi fiókaiknak táplálását. Erről Kurt Loos erdőmester egy folyóiratban egy napi megfigyelés alapján számbeli adatokat közöl. Az egyik fecskét elfogták, úgy hogy a fiókák etetésének gondja csakis egy fecskére hárult. Reggeli 6 1/4 órától esti 7 3/4 óráig terjed a megfigyelés ideje. Az órák 6 1/4-től számítva következő eredményeket mutattak. A fecske d. e. napsütötte, kissé felhős időjárás mellett az első órában 35-ször, másodikban 38-szor, harmadikban 22-szer, negyedikben 52-szer, ötödikben 62-szer, hatodikban 69-szer fordult meg a fiószekben. Délután felhős időjárás, enyhe eső némi napsütés mellett, a délutáni órákban 41-, 34-, 40-, 71-, 42-, 20-szor 5 1/4-6 1/4 óráig, azon túl eső 2 órában nem volt etetés. Egészben tehát 526-szor történt etetés. Akárhányszor annyi volt a fecske csőrében, hogy 2-3 fióka volt képes megetetni. A megfigyelő szerint az öreg fecske által saját élelmére felhasznált rovarmennyiséget ugyanannyira lehet becsülni, mint amennyit fiókáinak hozott. Ezt figyelembe véve, az egy napi fogyasztást keresztszám 3000 rovarra lehet tenni. — Ezért becsüljük és védjük meg a rovarpusztító fecskéket.

A vasuti arozképes igazolvány díja. A kereskedelmi miniszterium 95795/910. számú körrendeletével, tekintettel arra a körülményre, hogy a felárú vasuti menetjegyek váltására jogosító arozképes igazolványok eddig megállapított díja nem fedezte az e révén felmerülő kiadásokat, a kiállítási illetéket 2 koronára emelte fel. Ez a két korona díj postabélyegekből rovarodó le a kervényen és a kervényre belülré ragasztandó fel. A kervény egyébként bélyegmentes. A kervényben mindig fel kell tüntetni, hogy az illető tisztviselő milyen állást tölt be.

Az állat mint időjós. A gyakorlati tapasztalás bizonyítja, hogy igen sok állat előzetes viselkedéséből következtetni lehet a közel jövő időjárására. Jó időre van kilátás, ha a denevérek (szárnyas egerek) szaporán mutatkoznak; ha a tücskök erősen ciripelnek, lobogócsok, gajabogarak nagy számban röpködnek; egyéb bogarak s a fecskék

pedig a magasban szárnyalnak; a kakuk faradhatatlanul szól, egyéb madarak pedig vígan és folytonosan enekelnek. Rossz időre van kilátás, ha a vízi szárnyasok untalanul lubickolnak, csapkodnak, lármáznak a vízben; ha a halak falankul járnak-kelnek s a víz felszínén ezikaznak; ha a kutya bundaszagot áraszt; ha a legyek erősen tolakodóvá, mint mondani szokás, szemtelenné válnak, ha a varjúk késő este és korán reggel folyton karognak; ha sok csiga, giliszta mutatkozik; ha sok új vakondtúrás keletkezik; ha a bogárság s a fecske alatt röpködnek; ha a veréb az utcza porában, más madarak a vízben fürödnek.

Felülfizetések. A kereskedő ifjuság műkedvelő előadásán feülfizettek: Szeidl Jozsefue 6, Altmann János, Papp Peter 5-5, Szigeti Bela, Sandor Jánosue 4-4, Szabó Bela, Vajna Miklos, ifj. Tomai Pál, Bisztrai Domokosue, Molnár Karolyue, ifj. Gerendi Gusztáv 2-2, ifj. Szász András, özv. Mátyas Nandorne, Kovács Bela, ifj. Incze István, Veress Miklós, Demén János, Herman Endre, Akkermann Peter, N. N., Gazdag Géza, Bárdos Jozsef, ifj. Gerendi Gusztávne 1-1, Jaszkes István, Palfy Ferencz 1.40-1.40 K-t, lab. Tomai Pálue 90, Balazs László 80, Peci Istvánue 60, Andrassy Gyula 50, Ivacson József, Incze István, Krancsova D. Béla, Balogh László 40-40 fill., Venczel Miklos, Dénes Jozsef, Otto László 20-20 fillert. A felülfizetőknek ez uton mond köszönetet a rendezősege. — A letesítendő kereskedő ifjak köre javára 27 K 90 fill., a ref. daikör zaslóalap javára 13 K 95 fill., a gyermektelep javára 13 K 95 fill. jutott.

Feülfizetés szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szóig, 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Egy használt de jó karban levő zongora olcsó áron eladó. Szentérf 7. szám alatt. 2015-8

Máv. menetrendje Budapest—Predeal közt és vissza, 1910. május 1-től.

Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.			
604	512	506	602	504	508	502	507	501	503	601	505	511	603			
7-00	7-00	8-20	2-00	2-00	5-40	9-35	ind.	Budapest	érfk.	7-20	7-30	1-50	1-15	6-40	9-55	9-55
	12-54	4-15		7-14	2-53	2-42		Nagyvárad		11-09	2-16	8-41		11-14	4-24	
	5-40	9-06		10-51	8-32	6-46		Kolozsvár		6-06	10-31	5-20		6-40	1-06	
	7-06	10-31		12-33	10-27	8-01		Aranyosgyéres		3-44	8-57	2-33		4-37	11-46	
	7-38	11-12		1-16	11-15	8-22		Szekelykocsárd		3-07	8-08	1-56		4-05	11-19	
	7-48	11-18		1-22	11-24			Maros-Veresmart		2-49	1-36			4-49	11-09	
	7-56	11-24		1-29	11-34			Felvincz		2-42	7-56	1-30		3-43	11-04	
	8-15	11-44		1-53	12-06	8-44		Nagyenyed		2-19	7-40	1-00		3-25	10-46	
5-05	8-32	12-30	12-17	2-14	1-33	9-05		Tövis		1-57	7-25	12-35	3-00	3-07	10-29	10-23
		12-53			2-00			Karácsonfalva		1-09				2-01		
5-35		1-07	12-45		2-13	9-30		Küküllőszög		1-01	6-50		2-32	1-53		10-02
		1-13			2-20			Balazsfalva		12-51				1-38		
6-22		2-14	1-27		3-23	10-13		Kiskapus		12-02	6-16		1-58	12-37		9-28
6-34		2-33	1-40		3-43	10-26		Medgyes		11-42	5-57		1-40	12-30		9-14
7-25		3-47	2-30		5-08	11-19		Segesvár		10-40	5-15		12-51	11-36		8-32
7-37		4-06	2-43		5-32	11-32		Hejjasfalva		10-08	4-54		12-30	11-15		8-15
10-04		7-53	5-16		8-56	2-19		érfk. Brassó	ind.	6-36	2-20		10-05	7-40		6-00

* Nagyváradtól személyvonat.

Budapest—Arad—Tövis és vissza, 1910. május 1-től.

Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.		
604	606	602	610	608	624	625	607	601	605	603	609		
7-00	8-00	2-00	12-20	9-30		ind.	Budapest	érfk.	6-40	1-15	7-25	9-55	12-30
12-21	4-04	7-04	10-00	6-32			Arad		9-30	8-18	11-25	4-16	5-09
3-16	9-17	10-30	6-00	11-07			Piski		4-12	4-55	6-15	12-55	11-32
4-16	10-39	11-23	7-25	12-24			Alvincz		2-48	3-50	4-48	11-42	9-44
4-29	11-02	11-36	7-46	12-44	6-25	érfk.	Gyulafehérvár	ind.	2-30	3-37	4-29	11-21	9-24
4-51	11-31	11-57	8-21	1-10	7-01		Tövis		9-03	2-00	3-55	10-57	8-51

Az aláhuzott számok este 6 órától reggel 6 óráig tartó időt jelzik.

HIRDETÉSEK

Legolcsóbban
a lap kiadóhivatalá-
ban vétetnek föl.

:: Egy helybeli ::
jó családból való

fiu, tanulónak

felvétetik Földes Ede
könyvkereskedésében.

1-

Eladó házak.

Rákóczi-uteza 54, Kórház-
uteza 3, valamint Tövis-uteza
23. szám alatti házastelkek
eladók.

Értekezhetni

Pécsi Lászlóval.

108 3-3

(Megyeháznál.)

A REKLÁM

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás min-
den gyári, kereskedelmi, ipari-vállalatnak, üz-
letnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsike-
resebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

Leopold Gyula

hirdető vállalat
betéti társaság-nál

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 41. sz.
ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeret-
tességgel és páratlan pontossággal eszközölnék hir-
detéseket és reklámokat az összes budapesti, vi-
déki és külföldi lapokban és naptárakban.
256 kitűnő naptár kizárólagos b'rléte!

Költségvetések és tervezetek
ingyen! Telefon 12-06.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.

Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 210.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhető pénzüzetek részvényeire.

Vásárol el ad értékpapírokat.

Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltetelek mellett számítol le.

Állandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll
hétköznap
d. e. 9—12-ig,
d. u. 3—4-ig.

Üzletfeleink
részére telefon
bevezetve
14. szám alatt.

A NAGYSZEBENI
ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A. 5 1/2% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
- b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.
- B. 5 1/2% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 44 1/2% évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.
- b) 27 1/2% évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.
- C. 5 1/2% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
- b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
- c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- D. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
- b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
- c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
- d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeinél kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtható be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

NAGYENYEDI re forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeték
Setányfák, Diszcserejek, Tülevelűek, Kerítésnövények,
Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. (l. ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

86 1-

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild“, Bodoki „Salus“, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária“, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Siculia és Sztojkaik hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichbergi, Levico, Marienbadi, Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 1-

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírarugár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.